

Rómska osobnosť Kvetoslava Podhradská

Kvetoslava Podhradská je spisovateľka, ktorá žije v Českej republike. No svoje detstvo prežila v chudobnej rómskej osade na východe Slovenska. Túto spisovateľku som spoznala prostredníctvom knihy „Vakeriben paše Lekvaris / Povídaní u povidel“, ktorú nám na hodine literárno-dramatického odboru predstavila naša pani učiteľka. Keď sme si ju čítali, všetkým sa nám hneď zapáčila. Spisovateľka opisuje svoje zážitky tak, že sa skoro každý v nej našiel, keďže sme všetci v našej skupine rómski žiaci žijúci v rómskej osade. Mne sa veľmi zapáčil príbeh „Khere pro Slovensko- Doma na Slovensku“. Tento príbeh sa mi tak zapáčil, že som sa rozhodla s týmto príbehom súťažiť na recitačnej súťaži v rómskom jazyku. Neskôr ma pani učiteľka zobrala so sebou na besedu s touto spisovateľkou, ktorá sa konala v Prešove pri príležitosti Dňa rómskeho jazyka. Tam som prečítala svoju poviedku v rómskom jazyku a tá zas oslovila spisovateľku Kvetku. Som veľmi šťastná, že som sa mohla stretnúť aj osobne s touto spisovateľkou. Je presne taká ako som si ju pri čítaní knihy predstavovala. Temperamentná, milá a cítila som z nej, napriek jej veku ukryté šibalstvo dieťaťa. Tak ako mňa, aj mnohých ľudí oslovila táto kniha tým, že v nej emotívne opisuje svoje detstvo prežité na Slovensku. V tejto knihe sa môže nájsť mnoho detí žijúcich v osadách.

Ako som už spomenula spisovateľka svoje detstvo prežila v ostrovanskej osade neďaleko Sabinova. V jej siedmich rokoch sa rodina presťahovala do Ostravy-Poruby. Počas štúdia dvojročnej rodinnej školy začala pracovať v mliekárni, neskôr v kvetinárstve. Pri práci v boskovickom Domove pre seniorov vyštudovala na SŠ prof. Zdeňka Matějčka odbor Sociálna činnosť pre národnostné menšiny. Niekoľko rokov žila v Anglicku, v Middlesborough, kde pracovala v továrni na mrazené polotovary a prevádzkovala so svojimi deťmi mäsiarstvo a supermarket. Po návrate z Anglicka žije vo Svitávke neďaleko Boskovic. Písať rómsky začala počas štúdia strednej školy. Je členkou Klubu rómskych autorov Paramisara pod záštitou organizácie Slovo 21. Do literárnej súťaže v rómskom jazyku Romano suno (Rómsky sen) organizácia Nová škola zaslala v roku 2012 poviedku „E cikni čhori pale Slovensko / Malé dievčatko zo Slovenska“, vďaka. V Romano suno bola ocenená trikrát. Na serveri Romea.cz publikovala poviedku „Zamatová revolúcia“ z pohľadu obyčajnej rómskej ženy. Do zbierky O mulo! Poviedky o duchoch zosnulých (Kher) napísala poviedku „Keď smrť prichádza“. V Romano džaniben vyšla jej poviedka „Miri britsko odiseja / Moja britská odysea“. V zborníku Amare ternenge – Rómski autori píšu pre mladých (Nová škola, 2020) bola vytlačená jej poviedka „Andal e sikhľard'i andre aver sikhľard'i / Zo školy do školy“. V zbierkach Všade samá krása (Kher, 2021) a Samet blues (Kher, 2021) publikovala poviedky „Denaš, Margitka! / Utekaj, Margitka!“ a „Dom v Štrkovej“. V rámci literárnej výzvy nakladateľstva Kher napísala poviedku „Akor pre Vichodos / Vtedy na Východe“ o ceste do Bulharska za minulého režimu, ktorá bola uverejnená v Bedekre festivalu TaBOOK 2020. V roku 2022 jej vyšiel prvý debut pre deti „Rozprávanie pri lekvároch / O vakeriben paš o lekvaris“ s ilustráciami Kláry Zahradkové. Túto autorku vnímam ako rómsku osobnosť, pretože sa mi páči, že nezabudla kde sú jej korene a chce zanechať mladej generácii cez svoje príbehy ten jednoduchý veselý a niekedy aj ťažký život v rómskych osadách. Okrem toho, že je tento život naozaj občas ťažký, autorka ho vykresľuje ako nespútaný, slobodný život spätý s rodinou. Verím a pevne dúfam, že raz, keď sa aj mne možno podarí odísť z osady a dosiahnem svoje sny byť raz herečkou, budem aj ja na svoju osadu spomínať tak isto ako ona na svoju. Bolo pre mňa ct'ou písať o tejto útlej spisovateľke s veľkou dušou.

Paulína Čurejová, 14. rokov

ZUŠ Jána Melkoviča, Stará Ľubovňa